

Auditteam Voetbal en Veiligheid

Uw referentie

Onze referentie
COT/U/294943-00046

Rotterdam,
14 juli 2014

Behandeld door

Evelien Verberne (secretaris Auditteam Voetbal en Veiligheid)

Telefoon rechtstreeks
010-4488300

Fax
010-4488301

E-mail
e.verberne@cot.nl

Aan: Voorzitter dagelijks bestuur Veiligheidsberaad

Betreft: multidisciplinair oefenen met betaald voetbal organisaties

Geachte mevrouw Faber,

Met deze brief vraagt het Auditteam Voetbal en Veiligheid aandacht voor gezamenlijke multidisciplinaire oefeningen van Betaald Voetbalorganisaties en veiligheidsregio's. Voor de voetbalveiligheid is het van belang om periodiek zo'n oefening te organiseren. We adviseren veiligheidsregio's en BVO's om, naast de uitvoeringsoefeningen die nu vaak uitgevoerd worden, vaker een bestuurlijke oefening te organiseren. De jaarlijkse verplichte systeem oefening biedt kansen om een uitvoeringsoefening en een bestuurlijke oefening te combineren, zonder dat daardoor de oefendruk toeneemt.

Om veiligheidsregio's en BVO's hierbij te helpen hebben we een ronde gemaakt langs alle veiligheidsregio's en BVO's. We hebben ze gevraagd of ze recent een multidisciplinaire oefening hebben gedaan. Ook hebben we bijbehorend materiaal verzameld. Dit materiaal is beschikbaar voor veiligheidsregio's en BVO's die daarin geïnteresseerd zijn. U kunt hiervoor contact opnemen met het secretariaat van het Auditteam.

Achtergrond en doel

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid adviseert lokale vierhoeken over de aanpak van voetbalveiligheid. Hiertoe voeren we onder andere audits uit bij de lokale vierhoeken. Eén van de thema's waar we in de audits vaak aandacht voor vragen is het uitvoeren van een multidisciplinaire oefening.

Het Auditteam komt in de audits goede voorbeelden tegen van veiligheidsregio's en BVO's die gezamenlijk een multidisciplinaire oefening organiseren. Het Auditteam zou dit vaker willen zien. We willen dit graag faciliteren, door BVO's en veiligheidsregio's te helpen van elkaar te leren en ervaringen met oefeningen (bijvoorbeeld draaiboeken en scenario's) met elkaar te delen. Het Auditteam heeft daarom voorbeelden van multidisciplinaire oefeningen verzameld.

In deze brief geven we onze indrukken weer en formuleren we een advies voor BVO's en veiligheidsregio's.

Waarom multidisciplinair oefenen?

Het organiseren van een voetbalwedstrijd in het betaald voetbal is een evenement met risico's op een crisissituatie. Denk aan het definitief stilleggen van een wedstrijd

Auditteam Voetbal en Veiligheid

vanwege scheldkoren of massaal vuurwerk, confrontaties tussen supportersgroepen en beveiliging en politie of een brand in het stadion.

In onze onderzoeken zien we dat dergelijke situaties vragen om gezamenlijk en doortastend optreden van BVO, stadionorganisatie, politie, gemeente, OM, brandweer en GHOR. Niet alleen op operationeel niveau, maar ook op bestuurlijk niveau. Het is van belang dat tijdig opgeschaald wordt naar het bestuurlijke niveau, dat de betrokken bestuurders goed inzicht hebben in elkaars rollen en verantwoordelijkheden en dat vooraf is nagedacht over voorspelbare dilemma's en gezamenlijke uitgangspunten zijn geformuleerd.

Periodiek multidisciplinair oefenen zorgt ervoor dat de partijen goed op elkaar en op de lokale (fysieke) situatie ingespeeld raken. In onze ronde langs veiligheidsregio's en BVO's kwamen we de volgende oefendoelen tegen:

- Inzicht vergroten in rollen en taken en rol- en taakverdeling;
- Ervaring opdoen met afstemming en communicatie;
- Ervaring opdoen met (strategisch/bestuurlijke) besluitvormingsprocessen in crisissituaties;
- Kennisnemen of toetsen van calamiteitenplan en procedures;
- Testen van technische voorzieningen;
- Verhogen kennis en ervaring van functionarissen, zowel operationeel als bestuurlijk.

Varianten

We zien drie varianten van multidisciplinaire oefeningen bij BVO's. De eerste variant is de uitvoeringsoefening. Veruit het grootste deel van de oefeningen betreft uitvoeringsoefeningen. In dergelijke oefeningen wordt, veelal met inzet van grote aantallen figuranten, een fysieke crisis nagebootst. De oefeningen zijn gericht op de operationele samenwerking tussen stewards, beveiligers, politie, brandweer en ambulancepersoneel. En op de operationele aansturing, bijvoorbeeld vanuit een CoPI.

De tweede variant is de bestuurlijke oefening. Een klein deel van de oefeningen zijn bestuurlijke oefeningen. In deze oefeningen wordt de bestuurlijke samenwerking tussen bijvoorbeeld BVO, gemeente, politie, OM nagebootst. We zien er drie: Ajax/Arena, NAC en PSV. Dit soort oefeningen wordt vaak uitgevoerd door middel van een tabletop sessie of een interactieve simulatieoefening. In een tabletop sessie wordt door de oefenleiding een scenario op papier ingebracht en oefenen de deelnemers met het voeren van een vergadering van het crisisteam. In een interactieve simulatieoefening wordt een crisis gesimuleerd en worden door een oefenstaf steeds berichten ingebeld, waardoor een dynamische situatie ontstaat.

Een derde variant is de systeemsoefening, waarin zowel de uitvoering als het bestuurlijk deel worden beoefend. Dit type oefeningen zijn we niet tegengekomen.

Adviezen

Het Auditteam constateert dat veel BVO's en veiligheidsregio's hun multidisciplinaire oefenmomenten benutten voor een uitvoeringsoefening. Het Auditteam adviseert BVO's en veiligheidsregio's om vaker een bestuurlijke oefening te organiseren. Vragen

Auditteam Voetbal en Veiligheid

die dan aan de orde komen zijn: hoe verloopt opschaling naar het bestuurlijk niveau en in welke situatie verwachten we dat er opgeschaald wordt, welke rollen hebben de betrokken bestuurders en welke dilemma's komen in een crisissituatie op tafel en welke uitgangspunten hanteren we. Dat hoeft niet altijd een volledige simulatioefening te zijn. Een tabletop oefening, waarin partijen aan de hand van één of meer scenario's dilemma's bespreken kan soms efficiënter en effectiever zijn.

Daarnaast adviseert het Auditteam om de aansluiting tussen uitvoering en bestuur te beoefenen, in een systeem oefening. Het Auditteam snapt dat het lastig is om een extra oefening met de BVO te houden. Zoals ook de Inspectie V&J constateert (zie Staat van de Rampenbestrijding 2013) neemt de oefendruk op veiligheidsregio's toe. Zowel vanuit de veiligheidsregio's als vanuit sectorale wetgeving en lokale convenanten moeten de veiligheidsregio's tal van oefeningen organiseren. Het Auditteam ziet de oplossing in het slim samenvoegen en combineren van oefeningen en oefendoelen. Het Auditteam adviseert dan ook om de verplichte oefenmomenten, zoals de multidisciplinaire systeem oefening, te benutten voor een multidisciplinaire oefening met de BVO.

Hoogachtend,

Annemarie Jorritsma-Lebbink
Voorzitter Auditteam Voetbal & Veiligheid

Auditteam Voetbal en Veiligheid

Bijlage – voorbeelden van multidisciplinaire oefeningen bij Betaald Voetbal Organisaties

Het Auditteam heeft een inventarisatie gemaakt van multidisciplinaire oefeningen in het betaald voetbal. Hiertoe hebben we alle BVO's gevraagd:

1. of ze recent multidisciplinair geoefend hebben,
2. zo ja, of we relevante documentatie konden ontvangen (draaiboeken, scenario's).

Veel BVO's hebben positief gereageerd en informatie aangeleverd over hun multidisciplinaire oefeningen.

Onderstaande tabel geeft het resultaat van onze zoektocht weer. Van veel van onderstaande oefeningen hebben we tevens achterliggend materiaal gekregen (draaiboeken en scenario's). Deze zijn op aanvraag beschikbaar.

Nr.	Deelnemers	Type oefening	Omschrijving	Oefendoelen
1.	<ul style="list-style-type: none">▪ MVV▪ Koninklijke EHBO, afdeling Maastricht	Uitvoeringsoefening: Fysieke oefening met figuranten	Encscenering van diverse incidenten: <ol style="list-style-type: none">1. Verboden voorwerpen worden aangetroffen, er wordt gas geroken en er ontstaat een opstootje.2. Er ontstaat rumoer waarop ontruimt dient te worden.3. Brand ontstaat op de tribune.	<ul style="list-style-type: none">▪ Onderlinge afstemming en communicatie hulpverleners;▪ Verhogen kennis en ervaring stewardorganisatie;▪ Rollen en taken EHBO-ers en stewarding;▪ En praktische toepassing calamiteitenplan
2.	<ul style="list-style-type: none">▪ Feyenoord▪ Stadion Feijenoord N.V.▪ Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond▪ Security Management Group Rotterdam	Operationele tabletop oefening	Simulatie van situatie binnen het CoPI en de commandokamer na neerstorten helikopter Feyenoord-selectie.	<ul style="list-style-type: none">▪ Testen van interne communicatie en onderlinge samenwerking.

Auditteam Voetbal en Veiligheid

Nr.	Deelnemers	Type oefening	Omschrijving	Oefendoelen
	<ul style="list-style-type: none">▪ GHOR▪ Brandweer▪ Politie Rotterdam	Uitvoeringsoefening: Fysieke oefening met figuranten	Ontruimingsoefening na een zwaar ongeval aan de Maasstraat Stadion Feyenoord.	<ul style="list-style-type: none">▪ Toetsen van het ontruimingsplan.
3.	<ul style="list-style-type: none">▪ AZ▪ Brandweer▪ GHOR▪ Regionale Ambulance Voorziening▪ Politie▪ Meldkamer▪ Veiligheidsorganisatie AFAS Stadion	Uitvoeringsoefening: Fysieke oefening met figuranten	Na afloop van een wedstrijd een encenering van een panieksituatie die een ontruiming noodzakelijk maakt.	<ul style="list-style-type: none">▪ Oefenfuncties realiseren (oriënteren, samenwerken, testen)▪ Operationele inzetprocedures toetsen;▪ Samenwerking hulpdiensten testen;▪ En het testen van het mobiliteitsplan.
4.	<ul style="list-style-type: none">▪ SC Telstar▪ Gemeente Velsen-IJmuiden▪ Politie	Uitvoeringsoefening: Fysieke oefening met figuranten.	Encenering van spreekkoren.	<ul style="list-style-type: none">▪ Toetsen van de onderlinge communicatie tussen deelnemende diensten;▪ En toetsen onderlinge communicatie tussen hulpdiensten, stewardorganisatie en directie Telstar.
5.	<ul style="list-style-type: none">▪ FC Utrecht▪ Brandweer▪ Politie▪ KNVB▪ EHBO▪ GHOR	Uitvoeringsoefening: Fysieke oefening met figuranten.	Encenering van een ontruimingssituatie tijdens een C-wedstrijd (simulatie) als gevolg van een brand.	<ul style="list-style-type: none">▪ Testen van het calamiteiten- en ontruimingsplan;▪ Testen van gekoppelde procedures;▪ Testen van brandmeldcentrale;

Auditteam Voetbal en Veiligheid

Nr.	Deelnemers	Type oefening	Omschrijving	Oefendoelen
6.	<ul style="list-style-type: none">Directie AFC AjaxMT Amsterdam Arena	Bestuurlijke oefening: Tabletop oefening	Simulering van crisissituaties op basis van twee scenario's: 1. Een trein met gevaarlijke stoffen strand op station Bijlmer Arena terwijl Ajax een (inhaal)wedstrijd met circa 20.000 kinderen speelt. 2. Brand in de parkeergarage leidt tot kortsluiting in het transformatorhuisje en stroomuitval in delen van het stadion.	<ul style="list-style-type: none">En het testen van de samenwerking tussen de verschillende disciplines.De deelnemers voorbereiden op hun rol tijdens een crisis.
7.	<ul style="list-style-type: none">PSVGemeente EindhovenVeiligheidsregioPhilips stadion	Bestuurlijke oefening: Interactieve simulatieoefening	Simulatie van een crisissituatie binnen het stadion als gevolg van een samenloop van brand- en rookontwikkeling en een verkeerd lopende ontruiming. De nadruk ligt op de vergaderfasen tussen het GBT en de directie Philips stadion.	<ul style="list-style-type: none">Het oefenen van de samenwerking tussen de deelnemers.Oefenen van het bepalen van de strategieën ten aanzien van de aanpak van de acute fase en nafase van een crisis.
8.	<ul style="list-style-type: none">FC OssGemeente OssBrandweerPolitieGHOR	Operationele simulatieoefening	Simulatie van een opschaling naar GRIP-1 voor het bestrijden van een brand. De nadruk ligt op de werking van de CoPI.	<ul style="list-style-type: none">Toetsen van kennis en vaardigheden deelnemers;Testen van communicatie tussen deelnemers;En het testen van de

Auditteam Voetbal en Veiligheid

Nr.	Deelnemers	Type oefening	Omschrijving	Oefendoelen
				samenwerking tussen de deelnemers.
9.	<ul style="list-style-type: none">▪ SC Heerenveen▪ Abe Lenstra Restaurant & Zalen▪ Caparis▪ Sportstad Heerenveen▪ Sportopol	Uitvoeringsoefening: Fysieke oefening zonder figuranten.	Ontruimingsoefeningen met de medewerkers van de calamiteitenorganisatie.	<ul style="list-style-type: none">▪ Testen van de kennis en vaardigheden van de calamiteitenorganisatie;▪ En het testen van samenwerking en communicatie deelnemers.
10.	<ul style="list-style-type: none">▪ FC Twente▪ Politie	Uitvoeringsoefening: Fysieke oefening met figuranten.	Calamiteiten- en bejegeningoefeningen: Uitvoering van diverse incidentenscenario's (Man komt tot val, vechtpartijen, vuurwerkbommen en negeren van bevelen).	<ul style="list-style-type: none">▪ Testen van het calamiteiten- en ontruimingsplan;▪ En testen van gekoppelde procedures.
11.	<ul style="list-style-type: none">▪ NAC Breda▪ Gemeente Breda▪ Politie	Bestuurlijke oefening: Interactieve simulatieoefening	Een sessie met de direct betrokken deelnemers rond de voetbalvierhoek waarin een zestal aan scenario's wordt uitgevoerd.	<ul style="list-style-type: none">▪ Inzicht in / afbakenen van de rol van de voetbalvierhoek bij uiteenlopende voorvallen.▪ Scherper krijgen van de gehanteerde criteria om de voetbalvierhoek bijeen te roepen▪ Inzicht krijgen in de rol van de vierhoek ten opzichte van anderen.
12.	<ul style="list-style-type: none">▪ Helmond Sport	Uitvoeringsoefening: Fysieke	Simulatie van	<ul style="list-style-type: none">▪ De voorbereiding op de

Auditteam Voetbal en Veiligheid

Nr.	Deelnemers	Type oefening	Omschrijving	Oefendoelen
	<ul style="list-style-type: none">▪ Politie▪ EHBO	oefening zonder figuranten.	ontruimingsoefening: Ontploffing en navolgende brand op een tribune.	bestrijding van incidenten in en rond het stadion de braak van de BVO Helmond Sport. <ul style="list-style-type: none">▪ Training van de stewardorganisatie bij calamiteiten en incidenten in en rond het stadion de Braak.▪ Trainen en verbeteren van de communicatie tussen stewards onderling en met de politie.
13.	<ul style="list-style-type: none">▪ ADO Den Haag▪ Brandweer▪ Politie▪ GHOR▪ EHBO	Uitvoeringsoefening: Fysieke oefening met figuranten.	Enscenering van een flinke rookontwikkeling. Hierop dient het stadion ontruimd te worden.	<ul style="list-style-type: none">▪ Testen van het ontruimingsplan van ADO Den Haag;▪ Interne organisatie ADO Den Haag (BHV);▪ Testen van de onderlinge samenwerking tussen de verschillende organisaties en vertegenwoordigers van ADO Den Haag, tijdens een calamiteit;▪ Multidisciplinaire samenwerking in commandoruimte;▪ Testen uitvalsbasis bureau

Auditteam Voetbal en Veiligheid

Nr.	Deelnemers	Type oefening	Omschrijving	Oefendoelen
				Leidscheveen /Ypenburg; ▪ Testen plotter.
14.	<ul style="list-style-type: none">▪ Roda JC▪ Brandweer▪ Politie	Uitvoeringsoefening: Fysieke oefening met figuranten.	Enscenering van een ontruiming naar aanleiding van een brand.	<ul style="list-style-type: none">▪ Het testen van de vaardigheden voor het effectief en veilig inzetten op redding en brandbestrijding.▪ Het oefenen van de sturing van de manschappen.
15.	<ul style="list-style-type: none">▪ FC Den Bosch▪ Politie▪ EHBO	Uitvoeringsoefening: Fysieke oefening met figuranten	Enscenering van een conflict tussen twee supportersgroepen. En een enscenering van een ontruiming naar aanleiding van een brand.	<ul style="list-style-type: none">▪ Het realiseren van teamwork onder de stewards en bij de EHBO;▪ En het verbeteren van de interne communicatie tijdens calamiteiten.